ANTROPONIMIA – NOȚIUNI GENERALE

Ramură a onomasticii, ***antroponimia*** reprezintă studiul tuturor numelor proprii de persoană, şi anume: *nume* (*nume de familie*), *prenume (nume de botez)*, *supranume*, *porecle*, *diminutive*, *hipocoristice*, *pseudonime* etc. Termenul *antroponimie* este, la origine, un cuvânt compus, format din grec. *anthropos* „om" şi *onoma* „nume", ce s-ar putea traduce prin „nume de om".

Astăzi, antroponimia oricărei comunități umane este constituită din două sisteme de denominaţie personală: sistemul ***oficial*** şi cel ***popular*** (***neoficial***).

În analiza sistemului antroponimic al unei localități, este importantă şi necesară distincţia dintre *sistemul oficial de denominaţie personală* şi cel *popular*, lucru realizat la noi, pentru prima dată, de Șt. Paşca, în cunoscuta sa lucrare *Nume de persoane şi nume de animale din Ţara Oltului*, în care autorul scoate în evidenţă trăsăturile esenţiale ale acestora: „Distingem de la început două sisteme profund deosebite unul de celălalt: 1) un sistem *oficial*, reprezentat de documentele istorice, inclusiv actele oficiale contemporane, sistem uzitat de viaţa administrativă, în şcoală, armată etc., impus şi susţinut de necesităţi juridice – altădată –, iar mai târziu şi până astăzi menţinut de Codul civil; 2) un sistem *popular*, aşa cum apare în graiul sistemelor sociale, în discuţia privitoare la indivizi sau la grupuri de indivizi, în afară de viaţa oficială. Cele două sisteme prezintă o egală importanţă istorică. Devenite de mult tradiţionale, deşi independente, ele se influenţează reciproc"[11].

[11] Paşca, *Ț. O.*, p. 61. În ceea ce privește „influența reciprocă" a celor două sisteme (cf. citatul din text), trebuie să facem observația că, în plan

BDD-B854-02 © 2019 Casa Cărții de Știință
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.25 (2026-11-07 19:45:36 UTC)

Şi în antroponimia localităţilor ucrainene anchetate de noi, ca, de altfel, şi în celelalte localităţi ale României, coexistă cele două sisteme de denominaţie personală: *sistemul oficial* şi cel *popular* (*neoficial*)[12]. Acestea se diferenţiază unul de celălalt atât prin elementele care le compun, cât şi prin modul lor de folosire.

Elementele ***sistemului oficial*** de denominaţie personală la ucrainenii din localităţile Rona de Sus, Crăciuneşti şi Lunca la Tisa sunt identice cu cele folosite de către români (ca şi de majoritatea popoarelor Europei): *numele de familie* (sau *numele*) şi *numele de botez* (sau *prenumele*)[13], folosite în această ordine. Existenţa respectivei topici îşi găseşte explicaţia în sistemul de înregistrare a ucrainenilor în documentele oficiale româneşti, ca de exemplu: registre de stare civilă, registre agricole, matricole şcolare etc. Ele se mai folosesc în corespondenţă, la şcoală (în relaţia profesor – elev), dar şi, de cele mai multe ori, în discuţiile ucrainenilor cu persoane străine de localitate.

Cel de-al doilea sistem în cadrul denominaţiei personale este cel ***popular***, a cărui existenţă este absolut necesară – mai ales în mediul rural – „unde coincidenţa numelor de botez ca şi imperfecta individualizare rezultată prin numele de familie provenite de la numele de botez favorizează confuziile”[14]. La toate acestea, se adaugă faptul că numărul numelor de familie este

---

oficial, cu referire specială la numele de familie, afirmația lui Șt. Pașca nu este sustenabilă, căci, azi, nu se mai formează nume de familie.

[12] În literatura de specialitate de la noi, acestea mai sunt cunoscute şi sub denumirile *formule antroponimice oficiale*, respectiv *formule antroponimice neoficiale* (cf. Christian Ionescu, *Observaţii asupra sistemului antroponimic românesc*, în LR, XXV, 1976, nr. 5, p. 524-525 şi Constanţa Bărboi, *Denominaţia personală actuală în comuna Rucăr, judeţul Argeş*, în SCL, XXVIII, 1977, nr. 4, p. 387-403).

[13] Pentru noțiunile *nume de familie* și *prenume*, în antroponimie, se folosesc şi formulele *nume de grup*, respectiv *nume individual* (cf. Christian Ionescu, *loc. cit.*).

[14] Natalia Cernăuţeanu, *Observaţii asupra sistemului de denominaţie personală în mediul rural*, în LL, V, 1961, p. 27.

BDD-B854-02 © 2019 Casa Cărții de Știință
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.25 (2026-11-07 19:45:36 UTC)

redus, iar, pentru a putea individualiza mai multe familii care au acelaşi nume sau pe indivizii care poartă același prenume ori au nume și prenume identice, este necesară apariția unor noi elemente antroponimice, despre care vom vorbi cu o altă ocazie.

În cele ce urmează, pe lângă diferite aspecte teoretice legate de apariția, formarea și funcționarea numelor și a prenumelor, vom prezenta şi vom analiza cele două componente ale sistemului oficial de denominație personală, proprii antroponimiei satelor Rona de Sus, Crăciuneşti şi Lunca la Tisa, menționând că trăsături antroponimice identice comportă și celelalte localități cu populație ucraineană din Maramureș.

BDD-B854-02 © 2019 Casa Cărții de Știință
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.25 (2026-11-07 19:45:36 UTC)